

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupen Mgr. Karlem Neubertem, advokátem se sídlem Oldřichova 1, Třebíč, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2008, č. j. OAM-49/LE-ZA04-ZA04-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 3. 2008, č. j. 56 Az 20/2008 - 12,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 15. 1. 2008, č. j. OAM-49/LE-ZA04-ZA04-2008, žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně neopodstatněnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, kterou Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 3. 2008 odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud shledal, že žaloba stěžovatele neobsahovala označení žalovaného správního orgánu, označení napadených výroků rozhodnutí a řádné vymezení žalobních bodů. Tyto nedostatky stěžovatel k výzvě soudu neodstranil.

Toto usnesení žalobce (dále též stěžovatel) napadl včasnou kasační stížností, doplněnou podáním učiněným dne 14. 5. 2008. Předně uvedl, že sám nemá právní vzdělání k tomu, aby provedl krajským soudem požadované doplnění žaloby. Poukázal na to, že již v samotném správním řízení sdělil veškeré skutečnosti potřebné k rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany. Připomněl také, že zároveň s „tímto řízením“ probíhá řízení ve věci oprávněnosti jeho vydání do země původu, které není dosud skončeno. O tom žalovaného informoval, a proto v řízení před ním žádal o vyčkání výsledku řízení o vydání. Stěžovatel byl však až v průběhu vydávacího řízení vyrozuměn o rozhodnutí žalovaného, a proto byl nucen podat žalobu sám bez znalosti její náležité právní formy. Namítl dále, že krajský soud mu měl již v řízení o žalobě ustanovit advokáta k ochraně jeho práv. Obsah usnesení, jímž ho krajský soud vyzval k doplnění žaloby, nepochopil, protože nebylo přeloženo do jeho rodného jazyka a na potřebu ustanovení tlumočnicka se jej krajský soud nedotázal. Teprve až jeho zastupování převzal advokát, který jej zastupuje v jiné věci, mohl nyní „v odvolacím řízení“ koncipovat svou žalobu správně a tedy opravit svou žalobu ze dne 30. 1. 2008.

Dále bylo součástí podání, kterým žalobce doplnil kasační stížnost, i podání adresované krajskému soudu, v němž stěžovatel „opravuje“ svou žalobu ze dne 30. 1. 2008. V tomto podání stěžovatel označil, že je zastoupen advokátem (tímtež jako v řízení o kasační stížnosti) a uvedl, že do České republiky přijel proto, že měl vážné obavy o svůj život a o životy svých blízkých, a to z důvodu, že byl politickými orgány země původu lživě a bezdůvodně obviněn kvůli svému politickému přesvědčení. V podrobnostech odkázal na pohovor provedený ve správním řízení. Dále uvedl, že správní orgán rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, zjištěné skutečnosti nehodnotil ve prospěch žalobce a omezil se na pouhé konstatování, že jím uvedené důvody nepostačují k udělení mezinárodní ochrany. Navrhl provést důkazy výsledkem účastníků řízení. Součástí tohoto podání je i návrh, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Na poslední straně podání, jímž doplnil svou kasační stížnost, žalobce s odkazem na výše uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud (byť označený jako soud odvolací) napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se v prvé řadě zabýval přípustností kasační stížnosti.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], z důvodu vážných vad správního řízení, pro které mělo být rozhodnutí správního orgánu soudem zrušeno [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], z důvodu zmatečnosti řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], z důvodu nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí nebo vážných procesních vad v řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a konečně též z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

Krajský soud v daném případě žalobu odmítl z důvodu neodstranění vad, které bránily jejímu meritornímu projednání (§ 37 odst. 5 s. ř. s.). Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS).

Jestliže jeden z důvodů pro zrušení usnesení krajského soudu uplatněných v kasační stížnosti spočívá v tom, že součástí svého podání stěžovatel učinil i podání - odstranění vad žaloby, k němuž byl krajským soudem v řízení o žalobě vyzván a které však v tomto řízení neučinil, není takový důvod pod důvod upravený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. podřaditelný.

Skutečnost, že stěžovatel učinil součástí kasační stížnosti i podání, jímž mělo dojít k odstranění vad žaloby, totiž nijak nesouvisí s otázkou, zda krajský soud v řízení o žalobě, konkrétně při odstraňování jejích vad, postupoval v souladu se zákonem a zda tedy jeho usnesení o odmítnutí žaloby bylo zákonné či nikoli.

Popsaný postup stěžovatele připomíná postup účastníka řízení, který žádá o prominutí lhůty (srov. § 40 odst. 5 s. ř. s.) zejména s ohledem na to, že se svou kasační stížností spojil i dříve „zmeškaný“, či spíše opomenutý, úkon - podání odstraňující vady žaloby. Bez ohledu na to,

že u soudem stanovených lhůt (na rozdíl od zákonných lhůt) nepřichází prominutí lhůty (na rozdíl od prodloužení lhůty) v úvahu a že o prominutí lhůty rozhoduje soud vždy na návrh účastníka (žádný takový návrh nebyl v kasační stížnosti obsažen), kasační stížnost tak, jak je v soudním řádu správním koncipována, ani neumožňuje, aby s ní byl návrh na prominutí lhůty stanovené zákonem k provedení určitého úkonu v řízení před krajským soudem jakkoli spojován; kasační stížnost je opravným prostředkem, jímž lze napadat pouze pravomocná rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví.

Dodatečným předložením podání, jímž mělo dojít k odstranění vad žaloby, ke kasační stížnosti tedy stěžovatel nemůže ani potenciálně postup a rozhodnutí krajského soudu jakkoli zpochybnit.

V rozsahu tohoto kasačního důvodu je tedy kasační stížnost stěžovatele ve smyslu § 104 odst. 4 nepřijatelná.

Ve zbytku však lze důvody obsažené v podání, jímž stěžovatel doplnil svou kasační stížnost, obsahově podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy považovat je za důvody spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby, neboť jednoznačně směřují ke zpochybnění postupu krajského soudu v řízení o žalobě.

Po konstatování částečné přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost v rozsahu přípustných kasačních důvodů svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se bude zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*; 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost judikatury může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu*; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bude shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*, o němž se může jednat zejména tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu; b) krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva, přičemž je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné; nevýrazná pochybení především procesního charakteru přitom zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Pokud jde o výhrady stěžovatele týkající se postupu krajského soudu, který jej k doplnění žaloby vyzval toliko v českém jazyce, je zde především nutno uvést, že problematikou komunikace soudů s účastníky řízení neovládajícími dostatečně jednacím jazykem se v minulosti

již opakovaně zabýval Ústavní soud. Podstatné je především stanovisko jeho pléna, publikované pod sp. zn. Pl. ÚS 20/05 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), kde Ústavní soud v souvislosti s výkladem čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod uzavřel, že „základní právo účastníka řízení na pomoc tlumočnicka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nelze rozšiřovat pomocí interpretace, resp. konkretizace čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jako obecného ustanovení o spravedlivém řízení. Základní právo garantované čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak. To nevyklučuje, aby zákonná úprava poskytla vyšší standard.“

V konkrétní rovině je tedy zřejmé, že soud není povinen bez dalšího obeslat účastníky řízení, kteří dostatečně neovládají jednacím jazyk, výzvou k odstranění vad žaloby v jiném, než českém jazyce. Sám stěžovatel na tuto výzvu žádným způsobem nereagoval, neobrátil se tedy na krajský soud (a to ani ve svém rodném jazyce) se žádostí o vysvětlení či pomoc apod. Taková reakce by jistě byla na místě, pokud by stěžovatel (vědom si své spoluodpovědnosti za výsledek řízení, které svým návrhem vyvolal) výzvu skutečně neporozuměl a měl zájem být v řízení aktivní. Stěžovatel byl nicméně zcela nečinný po celou dobu soudního řízení; jeho jedinou aktivitou bylo podání žaloby.

Se shora citovaným stanoviskem Ústavního soudu plně koresponduje i judikatura Nejvyššího správního soudu; k tomu viz např. rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 6 Azs 380/2004 - 29, rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 119/2005 - 77, publ. pod č. 686/2005 Sb. NSS, rozsudek ze dne 16. 6. 2004, č. j. 4 Azs 112/2004 - 50, publ. pod č. 342/2004 Sb. NSS, rozsudek ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 116/2004 - 47, www.nssoud.cz, rozsudek ze dne 8. 3. 2005, č. j. 1 Azs 166/2004 - 57, či rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 251/2004 - 74 (všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Pokud jde dále o tvrzení stěžovatele, dle kterého krajský soud pochybil, pokud mu automaticky v řízení o žalobě neustanovil zástupce, i zde lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu k této otázce. Soud připomíná především rozsudek ze dne 24. 8. 2005, č. j. 4 Azs 524/2004 - 49 (dostupný na www.nssoud.cz), dle kterého „pokud si žalobce pro řízení před krajským soudem nezvolí advokáta nebo o jeho ustanovení soud nepožádá ve smyslu § 35 odst. 7 s. ř. s. a jestliže potřeba zastoupení k ochraně jeho práv nevyjde z žádného jeho úkonu (zejména žaloby) v řízení najevo, nelze soudu vytýkat, že mu advokáta neustanovil z vlastní iniciativy“, a dále odkazuje např. na rozsudek ze dne 26. 4. 2007, č. j. 4 Ads 102/2005 - 33. Z citované judikatury vyplývá, že jednou z podmínek ustanovení zástupce je žádost účastníka řízení; nepožádá-li účastník o ustanovení zástupce, je povinnost soudu ustanovit účastníku zástupce, nebo jej o takové možnosti poučit, vždy imanentně spojená se zjištěním konkrétních skutečností implikujících možnou procesní újmu účastníka řízení pro jeho nedostatečnou způsobilost hájit své zájmy a práva v soudním řízení samostatně. Takové indicie však z žaloby (jakožto jediného podání stěžovatele v žalobním řízení), ani z obsahu rozhodnutí žalovaného krajský soud evidentně neshledal; ostatně stěžovatel v kasační stížnosti poukázal v této souvislosti pouze na skutečnost, že zároveň probíhá i řízení ve věci vydání stěžovatele do země původu.

Konečně, pokud stěžovatel v kasační stížnosti obecně namítl, že již v samotném správním řízení sdělil veškeré skutečnosti potřebné k rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany, odkazuje Nejvyšší správní soud především na rozsudek ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikovaný pod č. 488/2005 Sb. NSS, v němž rozšířený senát zdejšího soudu vyslovil právní názor, že „pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly

zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti“. Pro úplnost lze odkázat i na navazující judikaturu zdejšího soudu, např. rozsudek ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 Azs 137/2006 - 67, publikovaný pod č. 1219/2007 Sb. NSS, nebo ze dne 13. 6. 2006, č. j. 4 Azs 460/2005 - 70 (všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na jedinou námitku podávanou v kasační stížnosti. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2008

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu